

Kmečke obdelovalne zadruge in pridobitev pokojninskega staža

Vprašanje: V kmečkih obdelovalnih zadrugah je bilo pred njihovo reorganizacijo tudi nekaj članov brez zemlje, to je takih članov kmečkih obdelovalnih zadrug, ki niso imeli svoje zemlje, da bi jo bili vložili v zadržno posestvo. Po reorganizaciji kmečkih obdelovalnih zadrug, ko so bile, nekatere izmed njih popolnoma likvidirane, taki člani zadruge seveda niso imeli svoje zemlje, ki bi jo bili mogli dobiti iz zadruge, temveč so se morali zaposliti drugje, predvsem na novo organiziranih kmetijskih posestvih. Ta so v večini primerov nastala na splošno ljudskem zemljiškem skladu, ki je preostal po likvidaciji kmečke obdelovalne zadruge. Nekateri izmed teh ljudi brez zemlje so sedaj že v letih, ko postajajo nesposobni za delo, ali ko postajajo upravičeni na starostno upokožitev pod pogojem, da imajo zadosten delovni staž. Zavodi za socialno zavarovanje pa ne priznavajo dobe, ki so jo prebili v kmečki obdelovalni zadrugi, v delovni staž za pridobitev pokojnine in zato prihajajo posamezniki v zelo težaven in nezavidljiv položaj. Zanima nas, kako rešujejo veljavni predpisi ta problem?

Odgovor: Po veljavnih predpisih se doba dela v kmečkih obdelovalnih zadrugah ne vračunava v staž za pridobitev

pokojnine, kar je posledica dejstva, da člani kmečkih obdelovalnih zadrug niso bili socialno zavarovani po zakonu o socialnem zavarovanju delavcev in uslužbenec. Pred reorganizacijo kmečkih obdelovalnih zadrug ni bilo socialno zavarovanje članov teh zadrug sploh možno, medtem ko imajo sedanje kmečke obdelovalne zadruge to možnost na temelju sklenjenih delovnih pogodb s svojimi člani pod enakimi pogoji kakor na kmetijskih posestvih. Torej ni možnosti, da bi se bivšim članom kmečkih obdelovalnih zadrug priznala v staž za pridobitev pokojnine doba, ki so jo preživeli pri delu v teh zadrugah. Pri tem je treba pripomniti, da je število delavcev, ki so prizadeti s tako rešitvijo, precej omejeno. Gre namreč za razdobje 3 do največ 5 let, v katerem času so te kmečke obdelovalne zadruge obstajale, pa torej nihče ne more biti v položaju, da bi samo na temelju dela v teh zadrugah pridobil pravico do pokojnine. Kolikor pa je takih izjem, ki jim prav teh nekaj let primanjkuje za pridobitev pravice do pokojnine, in so postali telesno nesposobni za delo tako, da ne morejo pridobiti potrebnega delovnega staža, ne preostaja v tem primeru nič drugega, kakor da skrbi zanje občinski ljudski odbor iz svojih sredstev.

Delo agencij v prometu s kmetijskimi pridelki

Vprašanje: Na pobudo Zveze trgovinskih zbornic FLRJ so bila formirana avkcijska mesta za nakup in prodajo žita, živine in živilskih proizvodov ter drugih kmetijskih pridelkov. Še pred formiranjem avkcijskih mest so obstajale agencije za posredovanje pri prometu s kmetijskimi pridelki. Vprašanje je, kako je mogoče uskladiti delo teh agencij z obstojem avkcijskih mest?

Odgovor: Avkcijska mesta za prodajo kmetijskih proizvodov so bila formirana šele nedavno, in to v proizvodnih rajonih, ter je še vrsta vprašanj, ki morajo biti rešena glede funkcioniranja teh avkcijskih mest. Pomen avkcijskih mest je v bistvu v tem, da se osredotoči ponudba in povpraševanje ter da se ustvari osnova, na kateri bi se formirale realne tržne cene. S pomočjo avkcijskih mest ima skupnost možnost, da po direkciji za prehrano vpliva na razvoj prometa z nekim predmetom bodisi z nakupom povečane ponudbe bodisi s ponudbo v trenutkih, ko se za to pokaže potreba. Če tako razumemo pomen avkcijskih mest in če bomo želeli, da bo prišel njihov učinek čim bolj do izraza, bi promet večjih količin določenih kmetijskih pridelkov mimo avkcijskih mest ne bil zaželen. Zato bi bilo potrebno, da agencije za posredovanje v prometu s kmetijskimi pridelki v svojem poslovanju ne nasprotujejo avkcijskim mestom, temveč da najdejo možnost, da se povežejo z avkcijskimi mesti in da s svojim delovanjem pomagajo funkcioniranju mehanizma samih avkcijskih mest. To bi bilo mogoče doseči tako, da bi postale agencije neke vrste borz-

nih senzalov za tiste predmete, ki so predmet prometa avkcijskih mest. Sama avkcijska mesta bi mogla formirati register svojih pooblaščenih senzalov iz vrst obstoječih agencij in tako uporabiti že obstoječo in precej razgibano omrežje agencij za razvoj svojega poslovanja. Ker je število kmetijskih proizvodov, ki so predmet prometa avkcijskih mest, precej omejeno, bi agencijam tudi pri opisanem razmerju do avkcijskih mest ostalo zadostno polje dela, kjer je njihova dejavnost v naših razmerah zaželena in potrebna.

Obrtni obrati in pavšalno obdavčenje

Vprašanje: Obrtni obrati do pet delavcev imajo status pavšalcev in uživajo velike olajšave po 29. členu uredbe o obrtnih podjetjih in obratih. Obrtna podjetja in obrati od pet pa nekje tam do 50 delavcev pa so podvržena vsem predpisom in obremenitvam glede finančnega in drugega poslovanja kakor velika podjetja in zaradi stroškov, ki tako nastanejo, ne morejo vzdržati konkurence velikih. Od tod šibak razvoj manjših obrtnih obratov in uslužnostnih delavnic in njihov standard. Ker gre za obrtna podjetja, ki zato stagnirajo, nekatere veje pa tudi propadajo, ali ne bi bilo mogoče z obveznim tolmačenjem omenjeni 29. člen uporabljati tudi na obrtne obrate z večjim številom delavcev, če je njihova dejavnost najbolj neposredno vezana na življenjski standard državljanov?

Odgovor: Določbe 29. člena uredbe o obrtnih obratih in obrtnih podjetjih

urejajo vprašanje izročitve manjših obrtnih podjetij od 3 do 5 delavcev v upravljanje s sprejemom pravil obrata po delavcih.

V 34. členu iste uredbe je določeno, da plačujejo obrtni obrati, ki se izročijo v upravljanje s sprejemom pravil obrata, obvezno davek v pavšalnem znesku.

S 118. členom uredbe o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij pa je občinski ljudski odbor pooblaščen, da odloča o tem, kateri obrtni obrati bodo izpolnjevali svoje obveznosti do družbene skupnosti v pavšalnem znesku. S to določbo so torej zajeti vsi tisti obrtni obrati, za katere je občinski ljudski odbor mnenja, da morajo svoje obveznosti do družbene skupnosti plačevati v pavšalnem znesku, a ne samo obrtni obrati, ki zaposlujejo do 5 delavcev.

Iz istega izhaja, da je občinski ljudski odbor dolžan, da določi, da obrtni obrati s do 5 delavcev, izvršujejo svoje obveznosti do družbene skupnosti v pavšalnem znesku, kakor tudi, da je dolžan, da določi tudi obratu, ki zaposluje 3 do 5 delavcev, da svoje obveznosti do družbene skupnosti izvršuje v pavšalnem znesku, če je tak obrat izročil v upravljanje s sprejemom pravil. No, tudi obrtni obrat s sredstvi družbene imovine, ki zaposluje več kakor 5 delavcev, lahko svoje obveznosti do družbene skupnosti izpolnjuje v pavšalnem znesku, če to sklene občinski ljudski odbor, in to na temelju pogodbe, a po predhodno izvedenem natečaju.

Specializacija obrtnih delavcev

Vprašanje: V okviru tehnične pomoči, ki nam jo nudijo razne specializirane agencije Organizacije Združenih narodov kakor tudi posamezne države je omogočeno delavcem in strokovnjakom iz posameznih gospodarskih vej, da odhajajo na specializacijo v razne države, da bi se seznanili s sodobnimi metodami in najmodernejšimi tehničnimi napravami. Zanima nas, ali je mogoče, da bi se tudi obrtni delavci poslužili te možnosti, toliko bolj, ker je obrt pri nas tehnično zelo zaostala in čedalje manj zmora zadovoljevati povečane potrebe po obrtnih uslugah?

Odgovor: Vprašanje odseva eno izmed pomanjkljivosti v dosedanjem delu komisije za tehnično pomoč, ki predlaga program specializacije strokovnjakov posameznih gospodarskih vej. Povečana potrebnja raznih industrijskih izdelkov kakor tudi povečana uporaba tehničnih sredstev v kmetijstvu, komunalnem življenju in gospodinjstvu vsekakor terjata, da dvignemo tudi obrt na višjo tehnično stopnjo, da bi mogla zadovoljiti povečane potrebe. Zato bi bilo popolnoma upravičeno, da bi se lahko tudi obrtni kadri poslužili možnosti tehnične pomoči, posebno v vejah, ki so vezane na vzdrževanje in popravilo tehničnih sredstev in naprav v kmetijstvu in v gospodinjstvih. Mnenja smo, da je potrebno, da se zainteresirana obrtna podjetja obrnejo preko Zveze obrtnih zbornic na komisijo za tehnično pomoč s podrobno izdelanim in obrazloženim predlogom in da skupno s komisijo izdelajo program specializacije obrtnih strokovnjakov za prihodnje leto.